

Strijd om Elst

17 mei 2017

Sherman tanks

Het college van de gemeente Overbetuwe heeft onlangs besloten vijf nieuwe bruggen en een nieuw fietspad in Park Lingezege namen te geven die een verbinding vormen met WO II. Iedere brug zal een markering krijgen.

Vooruitlopend daarop hebben, op initiatief van de gemeente Overbetuwe, diverse partners gewerkt aan dit drietalige informatiepaneel.

De troepen

Operatie Market Garden eindigt op 26 september 1944 met de evacuatie van de overlevenden van de 1^e Luchtlandingsdivisie in Oosterbeek.

Rond diezelfde tijd wordt het dorp Elst veroverd door de Somerset en Worcestershire Battalions.

Na het mislukken van Market Garden reorganiseren de strijdende partijen zich. De Duitsers graven zich in aan de oostkant van de spoordijk tussen de Drielsedijk en Elst. Aan de overkant van de spoordijk liggen de geallieerden. Het gebied De Laar wordt verdedigd door het 4^e en 5^e Wiltshire Battalion. Verder zuidwaarts, rond de spoorwegovergang Rijksweg Noord, is het 4th Battalion Somersets Light Infantry opgesteld. In Aam liggen onderdelen van de Guards Armoured Division: de 1st Battalion Welsh Guards, de X-Company 4th Battalion the Scots Guards, de 5th Battalion Coldstream Guards en de 3rd Battallion Irish Guards.

Britse patrouille bij de boterfabriek

De strijd in regen en kou

Op bevel van Hitler persoonlijk proberen de Duitsers Elst te heroveren. Op 1 oktober begint een week van intensieve strijd. Twee pantserdivisies openen de aanval vanuit Elden en Huissen. Aam, Rijkerswoerd en De Laar liggen hevig onder vuur. Op 2 oktober voert de RAF bombardementen uit op de Duitse stellingen. Vooral Huissen wordt zwaar getroffen; er vallen hier veel burgerslachtoffers. De strijd gaat dagen door in regen en kou en levert beide partijen weinig terreinwinst op. Het vechten in de Over-Betuwe is extra zwaar. Het modderige, open terrein en een hoge waterstand maken oprukken en dekking zoeken moeilijk. Ook het dorp Elst ligt de eerste twee dagen onafgebroken onder vuur. Daarbij wordt de toren van de Grote Kerk in brand geschoten.

De Duitsers kunnen de Britse verdediging niet doorbreken. Na het bombarderen van de Rijnbrug door de geallieerden op 6 oktober besluiten ze hun offensief te stoppen. De strijd om Elst is voorbij. Het bruggenhoofd Over-Betuwe wordt een half jaar frontgebied. Tot overmaat van ramp zetten de Duitsers eind 1944 een groot deel van de streek onder water. De geallieerden spreken sindsdien over 'The Island'.

Burgers beleven angstige dagen in de Lingeduikers

In 1944 bestond de Linge nog uit twee weteringen: de Rijn- en de Waal-Wetering. Beide weteringen liepen via grote duikers onder de zandbaan van de in aanleg zijnde autoweg Arnhem-Nijmegen door. Door de hete zomer stond de Linge grotendeels droog; de bodem vertoonde diepe scheuren. In de duikers schuilden in die periode wekenlang 120 buurtbewoners en mensen uit Elden, Rijkerswoerd en Arnhem-Zuid. Eind september gingen 30 van hen door bevrijd Elst naar Brabant. De overigen werden later door de Duitsers naar de Achterhoek gestuurd. De omstandigheden in de Lingeduikers waren beroerd: er lag stro op de grond, alleen kinderen konden er staan, voor een sanitaire stop moest je over anderen heen naar buiten kruipen. En dat midden tussen de strijdende partijen!

Schuilende burgers in de Lingeduikers

(tekening: Marc van Onna)

Bronnen:

Het manneneiland - Hen Bollen en Herman Jansen, 1982

Ooievaar brengt zondvloed - Drs. Ferdinand van Hemmen, 1995

Van Market Garden tot bevrijding en het belang van het Over-

Betuwse bruggehoofd - Dr. Jan Brouwer, 2014